

Organisace a vedení střetného sražení

Podplukovník Zdeněk Hradecký

Článek rozebírá obsah pojmu střetné sražení, charakteristické rysy a podmínky vzniku střetného sražení vševojskové armády, jeho organizaci, přípravu a vedení.

Poukazuje na zvláštnosti velení, spojení a materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení v přípravě i průběhu střetného sražení armády.

Manévrový charakter soudobých operací, vysoká tempa útoku, vysoká aktivnost obrany a rychlé změny situací na bojišti vytvářejí základní podmínky vzniku střetných bojů a sražení. Z toho vyplývá, že jestliže historie vojenského umění a zvláště zkušenosti z druhé světové války znaly střetné boje a střetná sražení jakožto zvláštní druh bojové činnosti vojsk, bude v soudobých podmínkách střetný boj (sražení) častým zjevem jak v útoku, tak i v obraně.

K upřesnění celkového obsahu pojmu „střetné sražení a střetný boj“ v plné souvislosti s pojetím vedení soudobých útočných a obranných operací, je třeba jasně vidět, že střetné sražení je souhrn střetných bojů svazků, které jsou vedeny v rámci armády, tedy utkání bojujících stran v operačním měřítku s cílem útočnou činností rozhodnout situaci ve svůj prospěch.

Jestliže jsme v současné době vypustili pojem „protiútok“, jakožto projev aktivní činnosti vševojskové armády v obranné operaci frontu, ale hovoříme o „přechodu vševojskové armády do všeobecného útoku“, nutně docházíme k závěru, že v rámci vševojskové armády může docházet ke střetnému sražení jen v průběhu útočné operace armády. „Střetný boj“ útvarů a svazků však bude na druhé straně charakteristickým rysem bojové činnosti vojsk jak v útočných, tak obranných armádních operacích. Ke střetnému sražení vševojskové armády může však dojít v různých druzích frontové operace.

Mluvíme-li tedy o střetném sražení vševojskové armády, máme na mysli jedno z období útočné operace armády prováděné všemi silami nebo hlavní částí sil armády.

Svým způsobem charakteristické rysy budou mít střetná sražení v počátečním období války při střetnutí vševojskové armády s přicházejícími operačními zálohami nepřitele.

Pokládal jsem za nutné stručně se zmínit o významu pojmů „střetný boj“ a „střetné sražení“, aby byl správně chápán jejich obsah a pojetí v soudobém boji a operaci. Ve správném pochopení obsahu pojmů „operace vševojskové armády“, „boj vševojskových svazků, útvarů a jednotek“ a z těchto hledisek i chápání významu pojmů „střetné sražení“ a „střetný boj“, je třeba vidět základní charakteristické rysy bojové činnosti vojsk v soudobých podmínkách a v souvislosti s tím i úlohu a místo vševojskové armády.

Vzhledem k tomu, že pod pojmem „střetné sražení“ je možné vyjádřit i střetnutí vyšších operačních svazů (frontu, skupin frontů) nepokládám za účelné používat pojmů „střetná operace“ a popřípadě i pojmů „střetná tažení, bitva, válka“, kterých se ve vojenském odborném tisku, i když jen zřídka, někdy používá.

Tolik jsem pokládal za nutné uvést v úvodu.

K objasnění a rozvedení základních problémů organizace a vedení střetného sražení vševojskové armády chci ve svém článku zmínit v hlavních rysech o těchto otázkách:

— základní charakteristické rysy a podmínky vzniku střetného sražení;

- organizace a příprava střetného sražení z hlediska činnosti velitele a štábu armády;
- zvláštnosti vedení střetného sražení v soudobých podmínkách;
- zvláštnosti velení a spojení ve střetném sražení vševojskové armády;
- zvláštnosti materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Základní charakteristické rysy a podmínky vzniku střetného sražení vševojskové armády

Základní charakteristické rysy střetného sražení vyplývají zákonitě z cíle střetného sražení, který spočívá v rychlém rozdrčení a zničení útočících nebo přicházejících svazků nepřítele, v získání a udržení iniciativy a ve vytvoření výhodných podmínek pro další pokračování operace. V soudobých armádních útočných operacích, vedených v širokých útočných pásmech a na jednotlivých směrech, zvláště v horském a zalesněném terénu, budou se střetná sražení vševojskových armád skládat zpravidla z jednotlivých střetných bojů zejména prvosledových svazků, které jsou řízeny v intencích zámyslu velitele armády. Charakteristické bude, že jednotlivé svazky armády v rámci vedení střetného sražení mohou v závislosti na rychle se měnící situaci často přecházet od jednoho druhu bojové činnosti ke druhému.

Nebude řídkým zjevem, že jeden svazek bude úpornou obranou zabezpečovat stanovenou čáru a další svazky povedou rozhodnou útočnou činnost na zvoleném směru hlavního úderu, zatím co svazky druhého sledu budou provádět hluboký manévr formou obchvatu nebo obejití s cílem proniknout a udeřit do boku nebo týlu hlavního uskupení nepřítele. Stejně tak bude častým zjevem, že jeden a týž svazek bude v průběhu střetného sražení (v důsledku vytvoření se vhodné či nepříznivé operačně taktické situace) určitou dobu útočit, poté přecházet do obrany nebo bude provádět přeskupení na nový směr, popřípadě přejde do pronásledování.

Účelně volený a provedený manévr s využitím všech jeho forem bude právě ve střetném sražení tím nejučinnějším prostředkem ke splnění nejen cíle vlastního střetného sražení, ale i operace jako celku.

Rychlé a poměrně časté změny situace a druhů bojové činnosti svazků s dovedným využitím účinků atomových a raketových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení, spolu s cílevědomým provedením nepřátelských úderů zbraněmi

hromadného ničení, budou mít za následek značně složitou situaci a časté změny operační sestavy armády.

Úpornost střetných bojů jednotlivých svazků a střetného sražení armády jako celku bude charakterizována postupným narůstáním úsilí z hloubky tak, jak budou druhé sledy a zálohy přisunovány z hloubky zasazované postupně do boje.

Jedním ze základních podmínek úspěchu ve střetném sražení bude boj o čas, s cílem předstihnout nepřítele v provedení úderů atomových a raketových zbraní, úderů letectva, dělostřelectva, jakož i v zahájení útoku rozvinutými silami k provedení rozhodného úderu.

Z uvedeného stručného rozboru vyplývá, že střetné sražení vševojskové armády v soudobých podmínkách bude mít tyto základní charakteristické rysy:

- úpornost bojů s cílem zmocnit se iniciativy a udržet si ji, což je základním předpokladem úspěchu ve střetném sražení;
- rychlé a často i zásadní změny v situaci, bojové činnosti svazků a v operačním učenění armády a z toho plynoucí často ne úplně jasná situace zvláště při zahájení střetného sražení;
- využití všech forem manévru k proniknutí mezerami v operačním učenění nepřítele s cílem vyjít hlavními silami armády do boku a týlu jeho hlavního úderního uskupení za současného narůstání úsilí z hloubky;
- maximální úsilí o předstížení nepřítele v provedení úderů zejména atomovými a raketovými zbraněmi.

K podmínkám vzniku střetného sražení vševojskové armády

Již v úvodu jsme si vyvodili, že ke střetnému sražení armády bude docházet v zásadě v průběhu útočné operace armády. Z hlediska soudobého pojetí vedení armádní útočné operace může střetné sražení probíhat buď po prolomení taktické hloubky obrany nepřítele, při vyjítí vojsk úderního uskupení armády do bližší operační hloubky, nebo ve velké operační hloubce ne-

přítele zpravidla při pronásledování s cílem rozdrtit jeho přicházející operační nebo strategické zálohy.

Tyto případy, i když lze o nich hovořit jako o typických, nejsou však jedinými. Zvláště v počátečním období války bude charakteristické, že střetné sražení bude první etapou útočné operace, jinými slovy řečeno, že útočná operace bude zahajována střetným sražením. A stejně tak nelze vyloučit případ, že ke střetnému sražení může dojít i při útoku v taktické hloubce obrany nepřítele. Tento případ bude dosti častý a můžeme říci, že v mnohých případech i charakteristický pro období přechodu vševojskové armády z obrany do všeobecného útoku; bude tomu jak při úspěšně provedeném armádním protiúderu nebo po úspěšné a s překvapením provedené protipřípravě, tak i za podmínek, kdy vševojsková armáda přechází z obrany do všeobecného útoku v důsledku vytvořivší se výhodné operačně taktické situace, když nepřítel svá vojska před frontou armády oslabuje nebo odvádí.

Podle konkrétní situace může tedy ke střetnému sražení docházet ve všech fázích útočné operace armády. Každá z uvedených základních variant bude mít zákonitě určité charakteristické rysy, které ve značné míře ovlivní nejen počáteční fázi, ale v mnohých případech i celé střetné sražení.

Při zahájení střetného sražení v taktické nebo bližší operační hloubce obrany nepřítele bude zpravidla část sil armády v těsném dotyku s nepřítelem, který brání připravené obranné čáry s cílem zpomalit postup svazků prvních sledů útočící armády a získat čas k přisunutí svých operačních záloh a k jejich zasazení do sražení. V těchto případech bude střetné sražení probíhat zpravidla na omezeném prostoru s maximálním úsilím vedeným na směr hlavního úderu armády za podmínek, kdy situace na křídlech a bocích bude dosti stabilní. Cílevědomě řízený a prováděný průzkum nepřítele s důrazem na získání zpráv o jeho bližších operačních zálohách a terénu v pásmu útoku vševojskové armády dává veliteli armády možnost, aby se včas rozhodl pro střetné sražení a provedl řadu opatření pro přípravu vojsk ještě před zahájením útočné operace. Lze proto vyvodit závěr, že střetné sražení v taktické a bližší operační hloubce nepřátelské obrany bude charakterizováno tím, že operační uclnění armády bude již při vyrazení útočné operace uzpůsobeno k rozdrčení záloh nepřítele ve střetném sražení, že uskupení vojsk

bude již z části rozvinuto a manévr vojsk bude do značné míry omezen útočným pásmem armády.

*

Střetné sražení ve značné operační hloubce obrany nepřítele, za pronásledování, při střetnutí s přicházejícími operačními nebo strategickými zálohami nepřítele bude mít poněkud jiný ráz. Bude charakterizováno tím, že bojová činnost vojsk se bude rozvíjet na poměrně velkém prostoru, bez souvislé fronty; střetné sražení bude mít typický manévrový ráz s využitím hlubokých obchvatů a obejítí za účelem provedení rozhodujících úderů do boků a týlu nepřítele za současné aktivní činnosti na směru hlavního úderu armády. Hlavní síly armády budou zpravidla v proudech na komunikacích, příprava ke střetnému sražení bude probíhat za současného řízení bojové činnosti vojsk, a útvary a svazky budou zasazovány do střetnutí z chodu a to postupně, jak budou docházet na bojiště.

Rozčleňování a rozvíňování vojsk, stejně jako uskutečnění manévru bude velmi často, zvláště v horském a zalesněném terénu, značně ztíženo nedostatkem vhodných komunikací, což nutně ovlivní i plynulé zasobování vojsk.

Vcelku obdobné charakteristické rysy bude mít i střetné sražení, ke kterému dojde v první fázi útočné operace — jestliže útočná operace je zahajována střetným sražením.

☆

Shrňme-li tedy hrubý rozbor podmínek vzniku střetných sražení vševojskové armády za současného způsobu organizace a vedení armádních útočných operací, docházíme k závěru, že ke střetnému sražení může docházet v těchto případech:

- a) v taktické nebo bližší operační hloubce obrany nepřítele; charakteristický případ zpravidla pro vševojskovou armádu, která přešla z obrany do všeobecného útoku;*
- b) ve značné operační hloubce obrany nepřítele za pronásledování;*
- c) při zahájení útočné operace střetným sražením; — charakteristický případ zvláště pro operace v počátečním období války.*

Jednotlivé charakteristické rysy střetného sražení, které jsou uvedeny v první části této stati, budou zákonitě ovlivňovány celkovou operačně taktickou situací způsobenou právě těmito uvedenými pod-

mínkami vzniku střetných sražení v průběhu útočné operace vševojskové armády a pořadí jejich významu a důležitosti se bude měnit od případu k případu.

Organizace a příprava střetného sražení z hlediska činnosti velitele a štábu armády

Organizace a příprava střetného sražení, které je zpravidla charakterizováno, zvláště při zahájení, nedostatečně jasnou situací, klade na velitele a štáb armády vysoké a náročné požadavky. Hlavním rysem jejich činnosti musí být předvídatost průběhu boje a operace, pružnost a operativnost ve velení vojskům.

Velitel a štáb armády musí zabezpečit úspěch střetného sražení organizací včasného a všestranného průzkumu nepřátelských sil, včasným rozhodnutím a předáním úkolů vojskům s cílem rozhodnou a sladěnou činností všech sil a prostředků předstihnout nepřítele v provedení atomových úderů, úderů letectva a dělostřelectva a v rozvinutí vojsk.

Podkladem pro rozhodnutí velitele armády pro střetné sražení jsou především zprávy o nepříteli, a to zejména zprávy o jeho zbraních hromadného ničení a o sestavě, směru postupu a časových možnostech rozvinutí jeho hlavních sil s přihlédnutím k terénu. Základem úspěchu střetného sražení jsou více než kdy jindy včas získané zprávy o nepříteli a nepřetržitá informovanost o jeho činnosti. K plnění průzkumových úkolů je třeba v plné míře využívat jak prostředků pozemního průzkumu jednotek v dotyku, agenturního i rádiového průzkumu a zvláště letectva. Průzkumové úkoly prováděné zvláště pozemními nebo výsadečnými průzkumnými jednotkami budou nezřídka spojovány i s bojovým úkolem, jehož cílem bude obsadit a udržet důležité prostory na přisunových komunikacích nepřítele a desorganizovat přesunované pochodové proudy nepřátelských druhých sledů a záloh.

Okolem průzkumu bude podle konkrétní situace především objevit odpalovací základny atomových a raketových zbraní nepřítele, prostory rozmístění jeho záloh, zvláště obrněných a tankových divizí, a v dalším sledovat směr jejich postupu, složení a stupeň jejich zajištění. Zároveň s tím musí být prováděn průzkum terénu s důrazem na možnosti rozvinutí operační

sestavy vlastní i nepřítele. Zvláště za pronásledování je třeba pozornost průzkumu zaměřit jak na prostory zamořené bojovými radioaktivními nebo atomovými látkami, tak i na zjišťování a vyhodnocování radiální situace v předpokládaném prostoru střetnutí. Všechny tyto okolnosti mohou v nemalé míře omezit nebo ztížit provedení plánovaného manévru.

Velitel armády se musí rozhodnout pro střetné sražení, jakmile na podkladě shora uvedených zpráv o nepříteli předvídá jeho vznik. Ve svém rozhodnutí, které nezřídka bude nucen v důsledku neúplných konkrétních zpráv a podle vývoje situace postupně upřesňovat, musí určit:

- *zámysl střetného sražení s vyjádřením operačního manévru a sestavy armády;*
- *cíl použití atomových úderů a úderů ostatních prostředků hromadného ničení s uvedením objektů, způsobu a přibližné doby jejich provedení a taktéž způsob využití těchto úderů vlastními vojsky armády;*
- *předpokládanou (popřípadě i další variantu) čáru rozvinutí hlavních sil a směr hlavního úderu;*
- *úkoly podřízených svazků a druhů vojsk;*
- *hlavní opatření k zabezpečení součinnosti a operačního zabezpečení;*
- *způsob organizace velení a umístění míst velení.*

Svazkům prvního sledu armády bude velitel armády určovat zpravidla jen bližší a následující úkol, a to podle předpokládaných čar, na jejichž ovládnutí bude záviset rozvinutí hlavních sil armády a rozvíjení střetného sražení. To vyplývá z prostorově omezeného rozsahu úkolů. Úkoly svazků druhého sledu armády musí zabezpečovat narůstání úsilí z hloubky a rozvíjení útoku zpravidla na směr hlavního úderu. Nezřídka bude plánováno použití svazků druhého sledu též k odrážení úderů silných uskupení nepřítele do boků a týlu sestavy armády.

Předvídal-li se střetné sražení a zvláště za situace, kdy hlavní síly jsou v proudech (např. za pronásledování), je třeba sestavu armády volit tak, aby při střetnutí nedocházelo ke složitým manévrum a tím ke ztrátě času, který je jedním z rozhodujících činitelů úspěchu.

Bojové sestavy svazků je třeba uspořádat tak, aby mohly přecházet bez zastávky do útoku z chodu. Přitom tankových svazků je možné s výhodou použít na směr hlavního úderu v prvním sledu armády, nebo zasazením z druhého sledu

provést s nimi překvapivý a hluboký manévru do boku a týlu hlavního úderného uskupení nepřítele.

Zvláštní pozornosti a velitelského umění vyžaduje při rozhodnutí pro střetné sražení volba směru hlavního úderu. Jedním z rozhodujících faktorů ovlivňujících volbu směru hlavního úderu bude zpravidla terén z hlediska výkonnosti pro činnost tankových svazků a pro provedení úderu do boku a týlu hlavních sil nepřítele. Neméně důležitým faktorem bude však i možnost použití atomových zbraní a využití účinků jejich úderů. Za konkrétních výhodných podmínek v případě, že úderná síla nepřítele byla značně oslabena údery atomových zbraní, nebo v případě, že manévru do boku a týlu nepřítele by vyžadoval mnoho času, může být hlavní úder veden i čelně s plným využitím údernosti zejména tankových svazků.

Zásada soustředění sil a prostředků i úsilí úderů a paleb všech druhů na směru hlavního úderu zůstává v plné míře v platnosti i ve střetném sražení.

Těmto zásadám musí být zákonitě podřízeny úkoly a činnost nejen vševojskových svazků, ale i druhů vojsk a zvláště dělostřelectva a letectva, které jsou hlavními představiteli palebné síly. Bez dosažení a zachování palebné převahy lze si těžko představit úspěšné splnění cílů střetného sražení. Podle rozkazu nebo požadavků velitele armády plní dělostřelectvo (zvláště raketové) a letectvo úkoly umlčování a ničení do celé hloubky operačního učenění nepřítele s důrazem na ničení zbraní hromadného ničení, odpalovacích základen a zařízení a skladů atomové munice; současně umlčuje živou sílu a bojovou techniku přibližujících se svazků a záloh nepřítele na dalekých i blízkých přístupech do prostoru střetného sražení.

Vzhledem k tomu, že střetná sražení budou začínat ještě v období přibližování protivníků oboustrannými údery letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení na postupující proudy vojsk, stávají se otázky organizace protivzdušné obrany prvořadým úkolem, které musí štáb armády řešit z hlediska úkolů operačního zabezpečení. Hlavní úkol především připadá stíhacímu letectvu, které podle požadavků velitele armády a podle plánu velitele fron-

tu musí zabezpečit izolaci bojiště a udržet nadvládu ve vzduchu, která byla vybojována před zahájením útočné operace.

Je nesporné, že otázka využití raketových zbraní v širokém měřítku staví problém zabezpečení protivzdušné obrany do nového světla a ve spojitosti s touto skutečností je ještě mnoho problémů k řešení. Protože však tento problém není jen ve střetném sražení, ale v průběhu všech operací, nemíním jej rozebírat.

Vzhledem k tomu, že zvláště prostředky vzdušného napadení, stejně jako dělostřelectvo, disponují v současné době atomovými zbraněmi a ostatními prostředky hromadného ničení, přistupují k otázkám organizace protivzdušné obrany v nezmenšeném významu i otázky ochrany proti zbraním hromadného ničení. Podkladem pro organizaci tohoto druhu operačního zabezpečení musí být především reálné vyhodnocení možnosti nepřítele a taktické důkladné vyhodnocení terénu z hlediska vlastní sestavy armády. I když těžiště obrany proti zbraním hromadného ničení bude v protiatomové ochraně, přesto zvláště ve střetném sražení je třeba značnou pozornost věnovat i protichemické ochraně a ochraně proti bojovým biologickým prostředkům. Bojových chemických látek, zvláště látek otravných prchavých, bude nepřítelem používat v široké míře, aby oslabil údernou sílu a zpomalil postup našich vojsk, zmocnil se iniciativy a uskutečnil střetné sražení v terénu pro něho výhodném.

Zpravidla nebude možné zcela vyloučit provedení nepřátelských úderů zbraněmi hromadného ničení, které budou vedeny s maximálním úsilím zvláště na druhé sledy s cílem zabránit jejich manévru, zdržet jejich přesun a tím získat čas k zaujetí výhodné sestavy pro střetné sražení. Proto příprava a včasná organizace příslušných záloh a jejich účelné zařazení do sestavy armády i do bojových sestav svazků na osách přesunu je základní podmínkou k zabezpečení nepřetržité ochrany proti zbraním hromadného ničení. Jistě však nejlepším a neúčinnějším prostředkem ochrany je bezprostřední ničení nepřátelských atomových zbraní a prostředků hromadného ničení ihned po jejich zjištění.

Otázky operačního maskování, zvláště klamání, musí být taktéž řešeny štábem armády při předvídání střetného sražení. V mnohých případech bude probíhat střet-

né sražení nejen ve dne, ale i v noci a tím více může dovedné využití výhod noci s využitím momentu překvapení přispět k úspěchu střetného sražení.

Těžiště práce štábu armády však nelze vidět jen v opatřeních souvisejících s přípravou rozhodnutí velitele a v organizaci operačního zabezpečení, ale v rychlém zabezpečení proniknutí všech rozkazů a nařízení, vyplývajících z rozhodnutí velitele a z opatření operačního zabezpečení, do vojsk a v jejich kontrole. Pružné velení s jednoznačnými, stručnými a zásadními rozkazy doručovanými využitím všech prostředků velení musí být charakteristickým rysem práce velitele a štábu armády při organizaci a přípravě střetného sražení i v jeho průběhu. Rychlá a bezprostřední reakce velitele a štábu armády na vzniklé situace, při zachování a respektování účelné iniciativy podřízených velitelů svazků ke splnění jednotného cíle zámyslu střetného sražení, vytváří nejzákladnější předpoklady k úspěchu.

Zvláštnosti vedení střetného sražení v soudobých podmínkách

Podle konkrétních podmínek vzniku předchází střetnému sražení zpravidla období přibližování hlavních sil armády a hlavního uskupení, popřípadě operačních nebo strategických záloh nepřítele. Z hlediska nastávajícího střetnutí bude tato fáze charakterizována oboustrannými údery nejdříve prostředků vzdušného napadení a později i údery dělostřelectva.

Vlastní střetné sražení vševojskové armády začíná střetnými boji předsunutých odřadů a čelních prvků prvosledových svazků. Podle konkrétních podmínek, za kterých došlo ke střetnému sražení, mohou svazky prvního sledu zahajovat střetný boj buď částí bojové sestavy v rozvinutých nebo rozčleněných tvarech, nebo v prouděch. Hlavní síly těchto svazků, popřípadě druhé sledy a zálohy, a všechny svazky druhého sledu armády budou zpravidla vždy buď na přesunu (tj. v prouděch na komunikacích) nebo v prostorech soustředění připraveny k vyražení. V tomto případě je nanejvýš účelné, aby prostory soustředění (vyčkávací prostory) těchto druhosledových svazků byly voleny oboustranně příhodných komunikací, aby byl zabezpečen rychlý jejich výjezd na stanovené osy.

Již v úvodu jsme si vyvodili závěr, že ne zřídka bude střetné sražení armády, ze-

jména v horském a zalesněném terénu, skládat se z jednotlivých střetných bojů zejména prvosledových svazků řízených podle zámyslu velitele armády pro střetné sražení. Ve většině případů však bude pro průběh střetného sražení charakteristické to, že bude zpravidla zahajováno střetnutím někdy i jen některých prvosledových divizí, tedy střetným bojem a teprve v průběhu dalšího boje, přivedením a zasazením dalších sil armády, bude střetný boj přerušit ve střetné sražení, na němž budou zainteresovány buď veškeré nebo hlavní síly vševojskové armády.

Tato zásada postupného narůstání úsilí bude u prvosledových svazků vyjadřována snahou využitím činnosti průzkumných a předsunutých odřadů, za podpory palbou dělostřelectva a úderů letectva předejít nepřítele v rozvinutí hlavních sil svazku a rozhodným úderem zničit jeho čelní jednotky, z chodu zaútočit na jeho hlavní síly, rozdělit je a postupně zničit.

Rozhodujícím pro úspěch celého střetného sražení mohou být rychle a organizovaně provedené obchvaty zvláště druhých sledů svazků s cílem udeřit do boku a týlu přicházejících svazků nepřítele. Rozumná a cílevědomá iniciativa velitelů svazků a odvažný manévry v tomto případě jsou nejen žádoucí, ale nutným prostředkem k uchopení iniciativy v počátečním období střetného sražení.

Zejména velitelé prvosledových svazků si musí být plně vědomi toho, že na úspěšném splnění úkolu jejich svazku bude v mnohých případech záviset i splnění úkolu celé armády — a že tedy svazek bude ve střetném boji často plnit důležitý operačně taktický úkol v rámci střetného sražení armády.

Průvodním rysem tohoto prvního období střetného sražení bude v pravém slova smyslu „boj o čas“ s cílem předejít nepřítele. Proto nelze brát doslova zásadu, že „ve střetném boji vítězí ten, kdo se dříve rozvine do bojové sestavy“. V mnohých případech bude účelnější nerozvínovat zbytečně bojovou sestavu, ale naopak rychlým úderem v rozčleněných nebo předbojových sestavách s maximálním využitím terénu a účinků vlastních atomových úderů proniknout do bezprostřední blízkosti nepřítele a z chodu s překvapením jej napadnout a zničit.

Za jiné situace, zvláště podařilo-li se nepřítele předejít čelní svazky naší armády v rozvinutí nebo při jeho značné převaze, bude v tomto prvním období střetného sražení úkolem prvosledových svazků rozví-

nout se na určité výhodné čáře, přejít dočasné do obrany, připoutat na sebe hlavní síly nepřítele a tím zabezpečit zasazení hlavních sil armády do střetného sražení.

V neposlední řadě nebudou řídké případy, že prvosledové svazky po úspěšném zahájení střetného boje a proniknutí do sestavy nepřítele budou nuceny se zřetelem na hrozící úder do boku nebo narůstajícího úsilí nepřítele, přejít dočasné na dosažené čáře do obrany nebo dokonce ustoupit na určenou čáru. Přitom i v rámci divize budou časté případy, že charakter bojů nebude v celém pásmu divize stejný. Některé útvary budou využívat dílčích úspěchů a pronikat vpřed, jiné se budou úporně bránit nebo odrážet úderu nepřítele. Široký manévry, rychle provedené přeskupení vojsk s cílem využívat i dílčích úspěchů ve svůj prospěch má i v rámci svazků a útvarů často dalekosáhlý význam.

Bude to právě v tomto prvním období střetného sražení armády, kdy se v plné míře projeví základní charakteristické rysy střetnutí — rychlé změny situací a druhů bojové činnosti svazků a útvarů a úporný boj o zvládnutí a udržení iniciativy.

Jeden z nejvýznamnějších úkolů v tomto období střetného sražení připadá bezesporu dělostřelectvu. Rychle se měnící situace nutně vyžaduje dokonalou a nepřetržitou součinnost dělostřelectva s pěchotou a tanky. Základy této součinnosti musí být vytvořeny již v uskupení dělostřelectva v sestavě armády i v bojových sestavách svazků, zvláště prvosledových. Rozdělení dělostřelectva musí zabezpečovat předstížení nepřítele v rozvinutí jeho dělostřelectva a v zahájení palby. Toho lze dosáhnout účelným rozdělením dělostřelectkových prostředků do plukovních a divizních dělostřelectkových skupin a armádní dělostřelectké skupiny, za předpokladu vyčlenění až jedné poloviny všeho dělostřelectva divizí do sestav předpusunutých odřadů a předvojů a umístění ostatního dělostřelectva do čela hlavních sil. Stejně tak včasným průzkumem terénu v prostorech předpokládaného střetnutí a průzkumem komunikací musí být zabezpečeno rychlé rozvinutí dělostřelectva do bojové sestavy při zachování možnosti postupné centralizace ve vedení dělostřelectvu minimálně v rámci divize.

Přes značný dostřel dalekonosného dělostřelectva a tím možnosti provádět široký manévry palbou vzhledem k vzniklé situaci, je třeba dělostřelectvo, které je předvídané k vytvoření armádní dělostřelectké skupiny, začlenit za divize prvního sledu armády na směr hlavního úderu armády.

Oddíly atomového dělostřelectva mohou být umístěny v sestavě divizí úderného uskupení armády po bateriích, nebo pohromadě v sestavě jedné z divizí na směr hlavního úderu armády. V určité konkrétní situaci bude účelné přesunovat je po samostatné ose.

Včasně rozvinutí zvláště oddílů atomového dělostřelectva a oddílů dělostřelectkových reaktivních střel za současného zásahu letectva dává možnost provést mohutné úderu na čelní sledy nepřítele jak v období přibližování, tak i při jeho rozvinování. Hromadné použití zvláště atomových zbraní v tomto období dává možnost rozdrtit a dezorganizovat i silnějšího nepřítele ještě před provedením úderu hlavními silami armády a zničit jej útokem z chodu. Ve vlastním střetném sražení armády je hromadné a centralizované použití atomových zbraní právě v této první fázi často rozhodující.

V případě, že nebylo možné provést atomové úderu na čelní svazky rozvinujícího se nepřítele, ať již z jakýchkoli důvodů, bude třeba zabezpečení rozvinutí a vyražení útvarů a svazků prvního sledu spočívat na „klasickém dělostřelectvu“, které musí podle konkrétní situace krátkým ale mohutným palebným přepadem před vyražením pěchoty a tanků a dále postupným soustřeďováním palby umožnit útvarům a svazkům přecházet do rozhodných útoků. Stejně tak musí být dělostřelectvo s to přehradnými palbami chránit boky a křídla útočících vojsk nebo zabezpečit spolu s palbami protitankových prostředků dosaženou čáru.

Tolik stručně k prvnímu období vedení střetného sražení.

Jestliže první fáze střetného sražení armády bude charakterizována zpravidla střetnými boji prvosledových divizí, a to někdy jen některých, s cílem vytvořit výhodné podmínky pro zasazení hlavních sil armády, pak druhá fáze — zasazení těchto hlavních sil, bude mít již charakter operační v plném rozsahu. Zasazení hlavních sil armády (do střetného sražení) musí být v zásadě rozhodujícím momentem (v průběhu celého střetného sražení), který je s to s konečnou platností rozhodnout o úspěchu či neúspěchu střetného sražení a tím i úspěchu či neúspěchu splnění cílů útočné armádní operace. Rozhodujícími faktory při zasazení hlavních sil armády je vhodně volená forma manévru, rychlost

provedení manévru a všestranné jeho zabezpečení s maximálním využitím účinků úderů atomových a raketových zbraní na jádro operačního uskupení nepřítele.

Cílem úderu hlavními sil armády musí být rozdrtit úderné uskupení nepřítele pokud možno ještě před jeho rozvinutím a s konečnou platností rozhodnout o výsledku střetného sražení ve svůj prospěch, rozdělit nepřátelské hlavní uskupení, po částech je zničit a hlavními silami přejít do rozhodného pronásledování.

Vzhledem ke konkrétní situaci mohou být hlavní síly armády zasazeny do střetného sražení *k provedení úderu do boku přibližujícího se uskupení nepřítele, k provedení čelního úderu, nebo k provedení úderu do obou boků nepřítele* s přechodem části sil před frontou tohoto uskupení do dočasné obrany. Volba manévru bude v nemalé míře závislá jednak na terénu a též na situaci sousední armády. Nebudou řídké případy, že úder do boku nepřátelského uskupení bude veden za současného vstřičného úderu části sil sousední armády. V tomto případě však zákonitě přerůstá střetné sražení zájmový prostor jedné armády a situaci bude nucen koordinovat a svými prostředky ovlivňovat velitel frontu. Jisté, že bude rozhodujícím faktorem, zda armáda, která nese tíhu střetného sražení, je na směr hlavního úderu či nikoli.

Úderné uskupení armády bude zasazováno z chodu s maximálním využitím překvapení. Proto bude účelné, aby jádrem tohoto uskupení byla tanková divize, která musí být připravena rychle proniknout do týlu nepřítele, přetnout jeho přísunové komunikace, které by zároveň mohly sloužit nepříteli k ústupu, a rozhodnou činností na směr hlavního úderu vytvářet předpoklady pro obklíčení a ničení nepřítele.

Nesouvislá fronta, široká pásma činnosti a použití atomových zbraní i ostatních prostředků hromadného ničení vytváří předpoklady pro široký manévr nejen vlastním vojskům, ale i nepříteli. Je proto nutné reálně počítat se snahou nepřítele taktéž vést úder do našich nekrytých boků a na nechráněná křídla. Proto otázky zabezpečení boků, zvláště hlavních sil armády provádějících buď úder do jednoho nebo do obou boků uskupení nepřítele, i když jsou podle stávajících názorů nedílnou součástí plnění každého bojového úkolu a nejsou zvláštním druhem bojového a operačního zabezpečení, nabývají ve střetném sražení charakteru operačního významu a důležitosti. Zabezpečení boků úderného uskupení armády bude v plné míře spočívat v nepřetr-

žitím průzkumu, který musí neustále sledovat pohyb nepřátelských sil, zvláště obrněných a tankových divizí, a včas upozorňovat na hrozící nebezpečí. Vlastní zabezpečení musí být řešeno jednak vhodným učením bojových sestav křídelních svazků a správným umístěním a přesunem záloh, zvláště protitankových, a pohyblivého odřadu zatarasovacího. Důležitý úkol v zabezpečení boků úderného uskupení armády, jak za jeho přesunu na čáru zasazení, tak při jeho zasazení a po vyražení k úderu, připadá též letectvu a neméně dělostřelectvu, které tím, že jsou v armádě dělostřelecké řízené a neřízené reaktivní střely a dalekonosné dělostřelectvo je s to manévrem palbou ničit a umlčovat nepřátelské svazky, které vycházejí do boku, popřípadě do týlu našeho úderného uskupení. Přitom však hlavní úkol těchto zbraní musí být umlčovat a ničit pozemní prostředky atomového napadení nepřítele.

Velitelé všech stupňů musí mít v průběhu střetných bojů a střetného sražení neustále na paměti, že tam, kde nepřítel v důsledku neúspěšného střetného sražení (boje) přechází do obrany, útvary i svazky musí neprodleně účtovat z chodu s cílem nedopřát nepříteli čas k zaujetí a organizování obrany. V případě, že vojska nepřítele zahájí odchod, musí vlastní vojska neprodleně a bez rozkazu nadřízených velitelů přejít do pronásledování, aby zejména rovnoběžným pronásledováním ovládla cesty odchodu v týlu nepřítele, obklíčila jeho hlavní síly a po částech je zničila. V žádném případě nesmí být ztracen dotyk s odcházejícími vojsky nepřítele a doprán jim čas k organizování nové obrany.

Vzhledem k tomu, že v průběhu střetného sražení bude zpravidla velmi málo času na přípravu a propočty epicenter výbuchu atomových zbraní a většinu úderů nebude lze předem plánovat, bude v maximální míře využíváno těch nosičů atomových zbraní, které nevyžadují dlouhé přípravy k provedení úderu. Budou to zpravidla atomové dělostřelecké granáty a dělostřelecké reaktivní střely s atomovou náplní.

Z uvedeného rozboru vedení střetného sražení je možné učinit závěr, že začíná-li střetné sražení vševojskové armády střetnými boji předsunutých odřadů a čelních prvků provosledových svazků, pak o ukončení střetného sražení můžeme hovořit tehdy, kdy hlavní síly vlastní nebo nepřítele přešly k jinému druhu operačního manévru.

Závěrem k této stati pokládám za účelné zmínit se o některých otázkách nejbližší perspektivy, které podle mého názoru nutně ovlivní i organizaci a způsob vedení střetných sražení v souvislosti s využitím nových raketových zbraní. Je pochopitelné, že mezikontinentální raketové střely s atomovými a vodíkovými hlavicemi, téměř s neomezeným dosahem, jsou především zbraněmi strategického významu. Přesto však podle mého názoru nelze vyloučit, že tato téměř neomezená schopnost „manévru palbou“ zůstane bez vlivu na vedení soudobých operací.

Jestliže základním prostředkem bojové činnosti jsou palba, úder a manévr, pak zvláště ve střetném boji (ve střetném sražení) byl a je doposud manévr nezbytnou podmínkou k dosažení úspěchu.

Palba a úder byly dodnes charakterizovány ve vztahu k bojové činnosti tak, že se jimi dosahuje cíle bojové činnosti, tj. zničení protivníka. Manévr pak je chápán jako prostředek, kterým lze připravit nej-
příznivější situaci k splnění tohoto cíle.

Vidíme tedy, že doposud byl vztah manévru a palby chápán sice v plném souladu, ale ve vzájemném vztahu k nadřazenému pojmu — k bojové činnosti.

Definice manévru — že je to „organizované a rychlé přemístění určitého uskupení vojsk nebo jednotek, útvarů a svazků v boji a operaci s cílem zaujmout nejvýhodnější situaci vzhledem k protivníkovi k zasazení úderu nebo k odrazení úderu protivníka“ — více či méně „svazuje“ manévr na oblast pohybu.

Hovořilo se sice též o manévru palbou, ale jen v poměrně omezeném rozsahu vzhledem k možnostem palebných prostředků. Bojová technika vytvářela doposud ty nejlepší předpoklady k uskutečnění manévru pohybem a tím jej stavěla na první místo co do významu a důležitosti. Lze proto správně konstatovat, že při srovnávání manévru a palby prvořadě místo zaujímal manévr a byl určujícím pro palbu.

Od zavedení atomových zbraní jsme však svědky toho, že čím dále tím více je manévr podřizován úderům těchto mohutných zbraní s cílem využít jejich účinků.

A k tomuto zákonitému procesu při přehodnocování významu palby a manévru se v dnešní době připojuje ještě jeden důležitý faktor — téměř neomezená schopnost manévru palbou spojením raketových zbraní se zbraněmi atomovými — vytvořením raketových atomových zbraní. (Podle slov maršála Sovětského svazu Malinovského — „raketových zbraní s jadernou náplní“.)

Rozsah manévru palbou se tím neúměrně zvětšuje a stává se téměř prostorově neomezeným. Proto se domnívám, že lze v současné době hovořit o nové formě manévru, která nabývá rozhodujícího charakteru — o manévru palbou raketových atomových zbraní.

Jaké mohou být perspektivní důsledky takto chápaného významu nové formy manévru ve střetném sražení?

Je nesporné, že základní charakteristické rysy střetných sražení budou zachovány. Jestliže však dnes tvrdíme, že ve střetném sražení musí být cílem proniknout mezerami v sestavě nepřítele, za využití všech forem manévru, a vyjít hlavními silami armády do boku a týlu jeho hlavního úderného uskupení, myslím, že tento charakteristický rys nebude v plném rozsahu charakteristickým v budoucnu. Rychlým, účelným a překvapivým provedením úderů raketovými atomovými zbraněmi na hlavní uskupení nepřítele bude možné vést hlavní úder, neboli usměrňovat manévr vojsk k rychlému využití těchto úderů tak, aby čelním úderem byly rozbity zbytky nepřítele s minimální ztrátou času a tempa útočné operace.

S otázkou použití raketových atomových zbraní je těsně spojeno i využití momentu překvapení. Včas provedení úderů těmito zbraněmi na přicházející zálohy nebo hlavní síly nepřítele může být v zásadním směru vyřešen výsledek nadcházejícího střetného sražení ve prospěch toho, kdo účelněji a s překvapením provede hromadné úderý na protivníka bez nutnosti rozvinování hlavních sil armády. Nabízí se tedy otázka, zda v soudobých útočných armádních operacích nebude rozhodujícím momentem střetného sražení provedení úderů raketovými atomovými zbraněmi a zda střetná sražení v dnešním operačním pojetí, jakožto střetnutí hlavních sil armád, nebudou méně častá a dokonce zda nebudou jen výjimkou. Na druhé straně však jistě v plné míře bude existovat střetný boj v taktickém měřítku.

Nutnost využívat účinků úderů raketových atomových zbraní, vedených na značné vzdálenosti bude zákonitě vyžadovat větší průměrná tempa útočných operací a při střetných sraženích, pokud o nich budeme moci z dnešního hlediska hovořit, bude třeba, podle mého názoru, využívat těchto účinků co nejrychleji, protože nepřítel je též v pohybu. Proto se zákonitě bude v široké míře využívat vzdušných výsadek jak taktických, tak i operačních.

Využitím raketových atomových zbraní

vstupuje tedy do popředí nová forma manévru — manévr palbou, který bude často rozhodujícím činitelem nejen ve „střetných sraženích“, ale v průběhu všech operací. V široké míře bude tento manévr palbou doplňován manévrem pozemních vojsk vzduchem.

I když naše stávající řády ještě v plné míře nerozebírají hlavní zásady použití nových raketových atomových zbraní, protože jde o otázky v podstatě nové, přesto se domnívám, že by bylo účelné některé otázky nejen střetného sražení, ale vedení operací vůbec, podrobit přehodnocení a zkoumat nové zákonitosti ve vedení boje a operace s využitím nejmodernější bojové techniky a zbraní.

Tolik jako doplněk k vedení střetného sražení.

Zvláštnosti velení a spojení ve střetném sražení vševojskové armády

Jestliže jsme si již v úvodu vyvodili závěr, že střetné sražení bude průvodním zjevem téměř ve všech útočných armádních operacích v soudobých podmínkách, nelze hovořit o podstatných zvláštnostech nebo rozdílech v systému velení a spojení při střetném sražení. Chápeme-li správně a v plném rozsahu pojem velení vojskům v současných podmínkách vedení boje a operace, nutno přiznat, že nemůže být dnes základních rozdílů v metodice práce velitelů a štábů, v materiálně technickém vybavení, v organizaci míst velení ani v organizaci spojení při vedení obranných nebo útočných operací. Soudobý boj vyžaduje mít jednotný systém velení, odpovídající manévrovému charakteru soudobých operací i boje s vysoce uvědomělými a odborně vzdělanými veliteli a náčelníky v čele vojsk a štábů.

Přesto však lze hovořit o určité zvláštnosti velení ve střetném sražení a tato zvláštnost spočívá ve složitosti a ve vysokých požadavcích na velitele a štáby. Zpravidla v žádném jiném druhu boje a v žádné jiné fázi útočné či obranné operace armády nebude se situace tak často a tak rychle měnit, jako ve střetném sražení. Častá nejasnost situace nejen při zahájení střetného sražení, ale nezřídka i ve vlastním jeho průběhu, nutnost plnit často několik úkolů najednou, to všechno jsou ty charakteristické zvláštnosti, které vyžadují vysokou náročnost na práci velitele a štábu armády i svazků v dovedném velení a řízení bojové činnosti vojsk ve střetném sražení.

Základní požadavek velení — nutnost okamžitě reagovat na rychle se měnící situace a udržet iniciativu — si zákonitě vynucuje, aby okamžitě při zahájení střetného boje prvosledovými svazky se předem posunuté velitelské stanoviště armády rozvinulo na směru hlavního úderu s cílem bezprostředně řídit a ovlivňovat boj svazků na směru hlavního úderu.

Velitelské stanoviště armády, které i v průběhu střetného sražení zůstává trvale hlavním místem velení, se při zahájení střetnutí rozvíjí zpravidla na předpokládaném směru hlavního úderu úderného uskupení armády tak, aby bylo zabezpečeno nepřetržité velení a spojení se všemi svazky armády i druhými sledy a zálohami a zároveň v takovém terénu, aby bylo pokud možno skryto před vzdušným pozorováním nepřítele.

Velitel armády se svými nejbližšími spolupracovníky bude zpravidla při zahájení střetného sražení na PVS a odtud podle vývinu situace bude prostřednictvím náčelníka štábu na VS upřesňovat své předem vydané rozhodnutí k zasazení hlavních sil armády. Jakmile učiní konečné rozhodnutí k zasazení hlavních sil armády, přemístí se zpravidla na zvolenou čáru zasazení a převezme řízení bojové činnosti úderného uskupení. Podle konkrétní situace převezme velení svazků v dotyku buď velitelské stanoviště, nebo velitel armády pověří jejich řízením svého zástupce. Vysoká mobilnost PVS armády vyžaduje, aby bylo obsazeno jen minimálním počtem příslušníků štábů a vybaveno takovými dopravními a spojovacími prostředky, které zabezpečí jeho vysokou pohyblivost, schopnost velet i za pohybu a alespoň částečný kryt.

Vzdálenosti a způsob rozmístování míst velení včetně tylového velitelského stanoviště armády budou zhruba odpovídat ve střetném sražení těm normám, které jsou stanoveny pro útočnou operaci.

Organizace spojení musí odpovídat základním rysům nejen střetného sražení, ale i útočné operace. Rychlý spád bojové činnosti, náhlé a rychlé změny situace vyžadují zabezpečovat spojení v poměrně krátkých lhůtách a za pohybu. Nejúčinnějšími pojítky budou rádio a směrová pojítka. Zvláštní pozornost je třeba věnovat spojení s průzkumnými jednotkami, s čelními svazky na směru hlavního úderu a se svazky, které budou provádět úder do boku nebo týlu nepřítele. Za současných možností rušení a paralyzování rádiového provozu zvětšuje se i význam využití spojovacích letou-

nů, zvláště vrtulníků pro zabezpečení spojení a velení. Zabezpečit nepřetržitost, spolehlivost a pružnost velení a spojení ve střetném sražení musí být hlavním úkolem nejen příslušníků spojovacího vojska, ale velitelů a příslušníků štábů všech stupňů.

Některé zvláštnosti materiálního, zdravotnického a technického zabezpečení střetného sražení a střetného boje

Organizace materiálního, zdravotnického a technického zabezpečení střetného sražení a boje bude prováděna v krajně složitých podmínkách, které jsou dány především různorodostí vývoje bojové situace na frontě, rychlým tempem rozvíjení bojové činnosti, náhlými a prudkými zvraty způsobovanými masovým použitím jaderných a raketových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení. Úspěch střetného sražení bude v mnohém záviset na iniciativě a rozhodné činnosti prvosledových svazků, jakož i na zasazování druhých sledů v pravý čas a na pravém směru. Aby byla svazkům zabezpečena volnost manévru a vysoká pohyblivost, je nezbytné učinit je i po týlové stránce do značné míry soběstačnými a nezávislými na tylu armády. To vyžaduje, aby náčelník tylu armády při předvídání střetného boje věnoval prvorádu pozornost včasnému doplnění zásob munice a pohonných hmot především u svazků prvního sledu. Náčelník tylu těchto svazků musí využít všech možností, aby s využitím plné nosnosti vozidel vytvořil zvýšené zásoby hlavních druhů materiálu, které by byly plně pohyblivé. V rámci svazku je třeba přednostně vybavovat útvary a jednotky, které jsou určeny do předposunutých odíadů a také ty jednotky, jichž se předvídá použít jako taktických výsadek.

Tyl armády musí udržovat zásoby hlavních druhů materiálu — municie, pohonných hmot a ženijního materiálu, popřípadě i chemického materiálu — naložené na vozidlech. Tyto zásoby tvoří pohyblivou zálohu materiálu armády a použijí se k doplnění zásob u těch svazků, jejichž bojová činnost je předpokladem dosažení úspěchu ve střetném sražení.

Kromě toho by měl mít náčelník tylu armády k dispozici dopravní letectvo k rychlému doplnění zásob u útvarů.

Obdobně jako po stránce materiálního zabezpečení, tak i po stránce zdravotnického a technického zabezpečení se zesilují

především předsunuté odřady. Zesilují se zejména zdravotnickými odsunovými a dílenskými prostředky. V pohybových fázích střetného boje bude činnost těchto týlových služeb nejsložitější. Nebude účelné je v plném rozsahu rozvíjet, protože se tak stávají nepohyblivými a okamžitě se odtrhují od svazků, které mají zabezpečovat. Proto bude třeba položit důraz na zdravotnický odsun a rozsah pomoci poskytovaný divizním obvazistěm maximálně zúžit. To vyžaduje jednak posilovat svazky z prostředků armády tak, aby postupně v závislosti na tempu postupu vojsk byly rozvíjeny střídavě svazky a armádou léčebně odsunové etapy poskytující první lékařskou odbornou pomoc zvláště v případech, kdy taková pomoc je nezbytná pro zachování života raněného.

Technické zabezpečení bude nutno rovněž organizovat tak, aby se divizní prostředky technické služby neodtrhly od zabezpečovaného svazku. Z toho vyplývá, že divizní prapor technického zabezpečení bude rozdělen k zesílení technické služby útvarů. Nebude sice plně využito jeho kapacity, avšak nedojde ani k jeho odtržení od svazku a může být podle vývoje situace na frontě kdykoli soustředěn a použit jako celek. V pohybových fázích střetného boje se bude omezovat na provádění jednoduchých běžných oprav nebo i jen na odstraňování poruch té bojové techniky, která je nejméně poškozena a může být v nejbližší době vrácena na bojiště. Vyprošťování a provádění složitějších běžných oprav bude třeba přesunout na technickou službu armády.

Týlové útvary a jednotky divizí se pohybují na zádi hlavních sil. Část zásob munice a pohonných hmot, jakož i zdravotnické a technické útvary a zařízení bude třeba vysunovat blíže k útvarům prvního sledu. Tyl se pohybuje v proudu — na stupni divize zpravidla po dvou osách — ve stálé pohotovosti k doplnění zásob u podřízených útvarů nebo k rozvinutí na místě. Za tím účelem musí náčelník tylu věnovat pozornost dobré organizaci týlového průzkumu, který se pohybuje s útvary prvního sledu a vyhledává vhodné komunikace a označuje skryté prostory v jejich bezprostřední blízkosti, které vyhovují všem podmínkám pro rozmístění tylu. V těchto prostorech se rozmísťují týlové útvary a jednotky v souladu s vývojem situace na frontě. Musí být připraveny rozvinout se při přechodu svazku do obrany stejně tak dobře jako zabezpečovat svazek při pronásledování nebo při odchodu. Z toho vyplývá,

že rozhodující roli pro správnou činnost týlu budou hrát dokonalá znalost situace, plná pohyblivost, dokonalá informovanost o stavu všech příčných i podélných komunikací.

Náčelník týlu se bude zpravidla zdržovat na velitelském stanovišti a musí mít zabezpečeno spolehlivé spojení se svým štábem, který se bude přesunovat v čele proudu týlových útvarů a zařízení. Velení týlovým útvarům a zařízením bude náčelník týlu uskutečňovat krátkými rozkazy nebo jen signály vydávanými po pojítkách. Musí udržovat těsnou součinnost s operačním

oddělením štábu divize, aby mohl včas informovat svůj štáb o situaci po všech stránkách. Bude dále nezbytné, aby se spolu s ním na velitelském stanovišti zdržoval náčelník zdravotnické služby, popřípadě další důstojník týlu, který by plnil funkci styčného důstojníka k týlovému velitelskému stanovišti. Náčelník týlu musí mít také osobní styk se zástupcem velitele pro technické věci, jakož i s náčelníkem dělostřeleckého vyzbrojování. Jen tak bude možno, aby činnost týlu řídil pružně v souladu s vývojem situace.

Závěrem bych chtěl ještě podotknout, že otázky organizace a vedení střetných sražení a střetného boje budou v současné době nejen stále důležitější a aktuálnější, ale též i složitější, v důsledku zvyšující se manévrovosti, dynamičnosti a rozhodnosti cílů. Jestliže do nedávna bylo úspěchu dosahováno ničením nepřítele prolamováním jednotlivých pásem jeho obrany, pak v soudobých podmínkách bude úspěch operací spočívat především na dovedném vedení střetných bojů a sražení. Nové bojové prostředky a v poslední době zvláště raketové zbraně s jadernou náloží, jsou ve své podstatě typickými útočnými prostředky a proto jejich využití ve střetném boji a sražení bude plně charakteristické.

Jestliže tento článek shrnuje jednak dosud platné zásady o organizaci a vedení střetných sražení na jedné straně a zároveň ukazuje některé možné směry nejbližší perspektivy, domnívám se, že právě proto může sloužit jako podklad k rozvíjení dalších myšlenek a rozpracování dalších problémů.

Prameny:

- Válka a vojenská věda II. díl
- Oper-I-3
- VM č. 1/1959
- M. V. Tarančuk: O obecných a specifických zákonech války
- čj. 0010650/GŠ-OS

В статье разбирается содержание понятия встречного сражения, характерные черты и условия возникновения встречного сражения общевойсковой армии, его организация, подготовка и ведение.

В дальнейшем затрагиваются вопросы об особенностях управления, связи, материального, технического и медицинского обеспечения во время подготовки и хода встречного сражения армии.